

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 348/05-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. decembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť 1. V., s. r. o., so sídlom P., a 2. V., s. r. o., so sídlom B., zastúpených advokátom JUDr. M. Š., B., pre namietané porušenie ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cbs 2/03 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť 1. V., s. r. o., a 2. V., s. r. o., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. októbra 2005 doručená sťažnosť (z 10. októbra 2005) obchodných spoločností 1. V., s. r. o., so sídlom P., a 2. V., s. r. o., so sídlom B. (ďalej aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. M. Š., B., ktorou sa domáhali, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ich základného práva na spravodlivý proces a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cbs 2/03 „... v právnej veci o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia...“. V tejto súvislosti sťažovatelia žiadali aj

priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania proti krajskému súdu.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia podali 29. januára 2003 na krajskom súde žalobu, ktorou sa domáhali určenia neplatnosti uznesení valných zhromaždení obchodnej spoločnosti Y., spol. s r. o., so sídlom P. (ďalej len „žalovaný“), ktoré sa mali uskutočniť v priebehu rokov 2000 až 2002. Zároveň navrhli vydanie predbežného opatrenia, ktorým by krajský súd zakázal vykonanie zápisov uznesení z napadnutých valných zhromaždení žalovaného v obchodnom registri. Konanie je na krajskom súde vedené pod sp. zn. 7 Cbs 2/03.

Sťažovateľom bola 11. februára 2003 doručená výzva krajského súdu na zaplatenie súdneho poplatku 500 Sk vo veci vydania predbežného opatrenia. Sťažovatelia poplatok zaplatili ešte v ten istý deň. Uznesením krajského súdu č. k. 7 Cbs 2/2003-38 z 28. februára 2003 bol návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietnutý. Rozhodnutie bolo sťažovateľom doručené 10. marca 2003.

Dňa 10. marca 2003 bola sťažovateľom doručená aj výzva (z 5. marca 2003) na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 27 000 Sk vo veci určenia neplatnosti uznesení valných zhromaždení žalovaného. Na „... túto výzvu...“ sťažovatelia reagovali podaním zo 17. marca 2003, v ktorom upravili svoju žalobu z 29. januára 2003 a súčasne v ňom požiadali krajský súd (vzhľadom na zmenu petitu žaloby) o doručenie novej výzvy na úhradu súdneho poplatku. Podanie bolo krajskému súdu doručené 19. marca 2003.

Z príloh pripojených k sťažnosti vyplýva, že krajský súd výzvou z 23. februára 2004 uložil sťažovateľom, aby v lehote 10 dní upresnili, či podanie zo 17. marca 2003 obsahujúce okrem iného návrh na „vypustenie“ bodu č. 1 návrhu rozhodnutia v podaní doručenom krajskému súdu 29. januára 2003 (návrhu na vydanie predbežného opatrenia) má byť považované za späťvzatie návrhu na vydanie predbežného opatrenia alebo za odvolanie proti uzneseniu krajského súdu č. k. 7 Cbs 2/2003-38 z 28. februára 2003, ktorým bol návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietnutý, s tým, že ak má ísť o odvolanie, je potrebné

doplniť jeho náležitosti podľa § 205 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). V závere tejto výzvy krajský súd uviedol: «... *V prípade, že sa v predmetnom podaní ohľadne bodu č. 1 nejedná ani o späťvzatie návrhu ani o odvolanie, žiadam o upresnenie zamýšľaného obsahu Vášho úkonu vyjadreného slovami „z návrhu sa vypúšťa bod č. 1“ nakoľko takéto vyjadrenie je právne nekvalifikovateľné a pre súd nezrozumiteľné.*»

Sťažovatelia reagovali na výzvu podaním z 10. apríla 2004, v ktorom sa uvádza: *„V rámci stanovenej lehoty a po príslušnom písomnom poučení v liste zo dňa 23. 2. 2004, ktorý nám bol doručený dňa 7. 4. 2004 uvádzam:*

- 1. body 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10 sú čiastočným späťvzatím návrhu v týchto bodoch*
- 2. vo veci bodu 1, vo veci bolo rozhodnuté uznesením KS v Trenčíne spis. zn. 7 Cbs 2/2003-38 zo dňa 28. 2. 2003, ktoré nám bolo doručené 10. 3. 2003, ale k dnešnému dňu nemáme vedomosť o tom, či toto uznesenie je právoplatné a to z toho dôvodu, že aj bez nášho upozornenia a podania Okresný súd v Trenčíne v obchodnom registri vykonal zápis (príloha č. 1).*
- 3. Zotrvávame na našom podaní, ktoré sme upravili písomným podaním zo dňa 17. 3. 2003 (...)*“

Uznesením sp. zn. 6 Obo 145/04 z 30. júna 2004 Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodol o odmietnutí odvolania sťažovateľov proti uzneseniu krajského súdu č. k. 7 Cbs 2/2003-38 z 28. februára 2003 podľa § 218 ods. 1 písm. d) OSP s odôvodnením, že sťažovatelia ani na základe výzvy krajského súdu z 23. februára 2004 (ale ani na základe ďalších výziev krajského súdu zo 14. apríla 2004 a zo 17. mája 2004) nedoplnili svoje podanie zo 17. marca 2003 o zákonom ustanovené náležitosti odvolania podľa § 205 ods. 1 OSP.

Podaním z 23. augusta 2004 požiadali sťažovatelia opäť o doručenie „... *novej výzvy na úhradu súdneho poplatku...*“ s prihliadnutím na zmenu petitu žaloby v zmysle ich podania zo 17. marca 2003.

Listom z 9. septembra 2004 vyššia súdna úradníčka krajského súdu sťažovateľom oznámila: „*Vzhľadom na právoplatné rozhodnutie NS SR Vám tunajší súd nemá dôvod doručovať výzvu na úhradu súdneho poplatku, pretože vec spisovej značky 7 Cbs 2/03 je skončená.*“

Podaním z 1. októbra 2004 upozornil konateľ sťažovateľa V., s. r. o., so sídlom P., krajský súd na to, že jemu doručované uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 145/04 z 30. júna 2004 pošta doručila „... *neoprávnenej osobe.*“

Po opätovnom doručení uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 145/04 z 30. júna 2004 krajským súdom (tentokrát adresovaného priamo na meno a adresu konateľa sťažovateľa V., s. r. o.) podali sťažovatelia (4. januára 2005) dovolanie proti tomuto uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté ich odvolanie vo veci návrhu na vydanie predbežného opatrenia.

Krajský súd predložil vec najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní, ktorý mu v prílohe listu č. k. 1 Obdo V 24/2005-112 z 31. marca 2005 spis vrátil (5. apríla 2005) uvedúc: „*V prílohe Vám vraciam spis zatiaľ bez rozhodnutia o dovolaní. Z dovolania vyplýva, že dovolatelia vidia pochybenia súdov predovšetkým v tom, že súd prvého stupňa rozhodol naraz o návrhu na vydanie predbežného opatrenia i o neplatnosti uznesení valného zhromaždenia a odvolací súd toto pochybenie nenapravil. Dovolatelia pritom zjavne vychádzajú z informácie, ktorú im poskytla vyššia súdna úradníčka v liste z 9. 9. 2004 (č. l. 78).*“

Informácia, že vec sp. zn. 7 Cbs 2/2003 je skončená, je však nesprávna. V návrhu z 29. 1. 2003 navrhovatelia žiadali vydanie predbežného opatrenia a určenie neplatnosti uznesenia valných zhromaždení (v závere návrhu bližšie formulovaných petitov s tým súvisiacich). Uznesením z 28. 2. 2003 č. k. 7 Cbs 2/2003-38 krajský súd rozhodol len o návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Je to celkom jednoznačne vyjadrené v záhlaví uznesenia a vyplýva to aj z jeho odôvodnenia (uznesením bez pojednávania návrh vo veci samej ani nebolo možné zamietnuť). Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, uznesením z 30. 7. 2004 č. k. 6 Obo 145/04-74 rozhodoval o odvolaní proti uvedenému

rozhodnutiu, teda tiež len o predbežnom opatrení. Právoplatne tak bolo rozhodnuté len o návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Vo veci samej rozhodnuté nebolo, takže vec sp. zn. 7 Cbs 2/2003 nie je skončená a súd musí o návrhu (žalobe) vo veci samej rozhodnúť.

Navrhovateľom treba oznámiť, že informácia bola nesprávna a súd bude o veci samej rozhodovať. Súčasne ich treba vyzvať, aby oznámili, či aj po tomto vysvetlení trvajú na dovolaní, alebo ho berú späť. Po vykonaní týchto úkonov a po vyjadrení dovolateľov spis znovu predložte dovolaciemu súdu. (...)“

Listom vyššej súdnej úradníčky z 15. apríla 2005 oznámil krajský súd sťažovateľom, že „... informácia, ktorú poskytla vyššia súdna úradníčka z čl. 78, že predmetná vec je právoplatne skončená bola nesprávna a súd bude o veci rozhodovať“. Ďalším listom z uvedeného dňa krajský súd sťažovateľov vyzval, aby oznámili „... či aj po oznámení, že v konaní sa bude o veci rozhodovať,“ trvajú na podanom dovolaní (z 29. decembra 2004 podanom 4. januára 2005).

Sťažovatelia reagovali podaním z 2. mája 2005, v ktorom okrem iného uviedli: „K výzve zo dňa 15. 4. 2005, vedenej pod číslom 7 Cbs 2/2003-117, ktorá bola doručená právnomu zástupcovi dňa 21. 4. 2005 oznamujeme, že trváme na podanom dovolaní zo dňa 29. 12. 2004, ktorého doručenie Krajský súd v Trenčíne podľa vratky vykazuje dňom 4. 1. 2005. (...)

Najvyšší súd dovolanie sťažovateľov uznesením č. k. 1 Obdo V 64/2005-126 z 19. júla 2005 odmietol podľa § 243b ods. 4 OSP v spojení s § 218 ods. 1 písm. a) OSP ako podané oneskorene.

II.

2.1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia domáhajú. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tým subjektom, proti ktorým návrh rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia od ústavného súdu domáhajú, smeruje (čl. 2 ods. 2 ústavy). S ohľadom na túto skutočnosť prerokoval ústavný súd sťažnosť sťažovateľov v rozsahu, v akom vymedzili predmet konania petitom svojej sťažnosti. Argumentáciu presahujúcu tento rámec ústavný súd považoval iba za odôvodnenie sťažnosti v zmysle § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde (obdobne napr. III. ÚS 228/04, III. ÚS 258/05).

2.2. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti namietali porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cbs 2/03 „... v právnej veci o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia...“. V tejto súvislosti sťažovatelia žiadali aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania proti krajskému súdu.

Vzhľadom na predmet konania vymedzený petitom posudzovanej sťažnosti vystihuje podstatu argumentácie sťažovateľov nasledujúca námietka: *„Sťažovatelia namietajú porušenie ich ústavného práva na riadny spravodlivý proces a právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR tým, že Krajský súd v Trenčíne vo veci nekoná, pričom toto ústavné právo domáhať sa ochrany na nezávislom súde sťažovateľom bolo upierané nečinnosťou súdu a zároveň im bolo upreté právo efektívne vyjadrovať sa k návrhom, protinávrhom a k listinným dôkazom.*

Podaním zo dňa 17. 3. 2003 doručeným súdu dňa 19. 3. 2003 sťažovatelia 1/ a 2/ upravili svoj žalobný návrh doručený súdu dňa 29. 1. 2003 a na základe úpravy petitu požiadali súd, aby im bola doručená nová výzva na zaplatenie súdneho poplatku.

Navrhovatelia podaním zo dňa 23. 8. 2004 opätovne žiadali súd na doručenie výzvy na zaplatenie súdneho poplatku.

Od 17. 3. 2003 ku dňu tohto podania, Krajský súd v Trenčíne v predmetnej právnej veci ďalej meritórne nekonal.

Nebolo vytýčené žiadne pojednávanie a ani žiadnym iným spôsobom miestne a vecne príslušný súd nepreukázal sťažovateľom – účastníkom konania, že v predmetnej veci sa meritórne koná. (...)

2.3. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že k porušeniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej alebo právnickej osoby (I. ÚS 35/98, II. ÚS 8/01). Spôsobenie zbytočných prietáhov v konaní súdom môže založiť porušenie základného práva účastníka súdneho konania na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy a čl. 38 ods. 2 prvej vety

Listiny základných práv a slobôd, ale neznamená spravidla odmietnutie spravodlivosti majúce za následok porušenie základného práva upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 8/01).

K porušeniu tohto základného práva zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní by však mohlo dôjsť v prípade, ak by postup všeobecného súdu v takomto konaní v dôsledku zbytočných priet'ahov viedol v konečnom dôsledku k zmareniu možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ochrany ktorých sa domáha.

V uvedených súvislostiach vyslovil ústavný súd porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napríklad v prípade, v ktorom vzhľadom na predmet konania všeobecného súdu (namietaná neplatnosť okamžitého zrušenia pracovného pomeru s'ťažovateľa) doba konania dosahujúca 12 rokov zasiahla samotnú podstatu a účel práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože poskytnutie reálnej súdnej ochrany účastníkovi konania nevyhnutne predpokladá jej poskytnutie v rozumnom čase zodpovedajúcom povahe práv, ktoré sú predmetom konania, a reálnym okolnostiam prejednávanej veci (III. ÚS 49/04).

V posudzovanom konaní však s'ťažovateľmi namietaná nečinnosť krajského súdu (podľa s'ťažovateľov od 17. marca 2003) zjavne nedosahuje takú intenzitu, ktorá by zakladala možnosť, aby ústavný súd po prípadnom prijatí s'ťažnosti na ďalšie konanie dospel k záveru, že doba konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 7 Cbs 2/03 (nepresahujúca tri roky) zasiahla z dôvodov, za ktoré nesie zodpovednosť krajský súd, samotnú podstatu a účel práva s'ťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Tento záver vylučuje nielen samotná doterajšia dĺžka posudzovaného konania, ale aj skutočnosť, že doba konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 7 Cbs 2/03 bola v nezanedbateľnej miere ovplyvnená aj samotným postupom s'ťažovateľov ako účastníkov konania, ktorí nereagovali jednoznačným a zrozumiteľným spôsobom na výzvu krajského súdu z 23. februára 2004 ohľadne charakteru ich podania zo 17. marca 2003 vo vzťahu k návrhu na vydanie predbežného opatrenia a následne na základe ďalších výziev krajského

súdu zo 14. apríla 2004 a zo 17. mája 2004 nedoplnili svoje podanie zo 17. marca 2003 tak, aby v časti týkajúcej sa návrhu na vydanie predbežného opatrenia zodpovedalo náležitostiam odvolania. Následne bol spis predložený najvyššiemu súdu na konanie vo veci odvolania proti uzneseniu krajského súdu č. k. 7 Cbs 2/2003-38 z 28. februára 2003, ktorým bol návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietnutý, a po odmietnutí odvolania najvyšším súdom a následnom podaní dovolania sťažovateľmi (4. januára 2005) bola vec opätovne predkladaná najvyššiemu súdu, ktorý dovolanie sťažovateľov odmietol uznesením z 19. júla 2005.

Dôvodom pre vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cbs 2/03 na základe posudzovanej sťažnosti sťažovateľov z 10. októbra 2005 (po jej prípadnom prijatí na ďalšie konanie) nemôže byť ani list súdnej tajomníčky krajského súdu z 9. septembra 2004, v ktorom sťažovateľom na ich žiadosť z 23. augusta 2004 oznámila, že „... *vec spisovej značky 7 Cbs 2/03 je skončená*“.

Toto pochybenie krajský súd po upozornení zo strany najvyššieho súdu z 31. marca 2005 napravil listom z 15. apríla 2005, v ktorom sťažovateľom oznámil, že „... *informácia, ktorú poskytla vyššia súdna úradníčka z čl. 78, že predmetná vec je právoplatne skončená bola nesprávna a súd bude o veci rozhodovať*“. Pochybenie krajského súdu, pokiaľ ide o list z 9. septembra 2004, mohlo mať za následok vznik prieťahu v konaní, jeho dôsledkom však nie je trvalé odopretie súdnej ochrany sťažovateľom v predmetnej veci (*denegatio iustitiae*), keďže nápravu dosiahli sťažovatelia priamo v konaní pred všeobecnými súdmi.

Poskytnutie ústavnej ochrany sťažovateľom zo strany ústavného súdu vo vzťahu k zásahu do ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorý by mal spočívať v oznámení súdnej tajomníčky krajského súdu z 9. septembra 2004, navyše vylučuje princíp subsidiarity limitujúci právomoc ústavného súdu vo vzťahu k všeobecným súdom v tom zmysle, že ústavný súd rozhoduje o namietanom porušení základných práv alebo slobôd sťažovateľov v prípadoch, ak ochranu týchto práv a slobôd sťažovatelia nemohli dosiahnuť pred všeobecnými súdmi.

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2005